

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 54/05-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. marca 2005 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. A. B., súdnej exekútorky, Exekútorový úrad B. B., zastúpenej advokátkou Mgr. M. K., B. B, ktorou namieta porušenie jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Zvolen sp. zn. Er 586/99 z 9. marca 2004, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. A. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. mája 2004 doručená sťažnosť JUDr. A. B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. Er 586/99 z 9. marca 2004.

Sťažovateľka je súdnou exekútkou, ktorá na základe poverenia okresného súdu z 22. apríla 1999 vykonávala exekúciu na návrh oprávneného M. G. (ďalej len „oprávnený“) proti povinnej B. G. (ďalej len „povinná“).

Sťažnosť smeruje proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. Er 586/99 z 9. marca 2004, ktorým bolo exekučné konanie do výšky vymáhaných ďalších trov exekúcie na základe námietok povinnej zastavené.

Podľa sťažovateľky vychádza napadnuté uznesenie „... z nesprávneho právneho posúdenia veci...“.

Sťažovateľka ďalej v sťažnosti opisuje celý priebeh exekučného konania začatého na základe návrhu oprávneného z 29. marca 1999. Po vydaní upovedomenia o začatí exekúcie predajom hnutelných vecí (28. apríla 1999) a po jeho doručení povinnej a oprávnenému (2. júna 1999) bol vykonaný súpis hnutelného majetku povinnej. Dňa 17. júna 1999 povinná vznesla proti upovedomeniu o začatí exekúcie námietky, ktoré odôvodnila tým, že spísaný hnutelný majetok nie je v jej vlastníctve. Tieto námietky nemali podľa názoru sťažovateľky «... charakter právne relevantného dôvodu „odstraňujúceho“ vykonateľnosť pohľadávky, ktorá bola riadne priznaná v procesnom postupe nezávislého súdu a teda štátnou mocou uznaná za existujúcu, splatnú a nútene vymáhateľnú». Tieto námietky povinnej okresný súd uznesením sp. zn. Er 586/99 z 30. júna 1999 zamietol.

Okresný súd vydal 30. júla 1999 uznesenie, z ktorého vyplýva, že na hnutelné veci spísané v prospech tohto exekučného konania sťažovateľkou uplatnila právo tretia osoba, a to prostredníctvom žaloby o vylúčenie vecí z exekúcie podľa § 55 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“). Sťažovateľka v nadväznosti na to pokračovala vo vykonávaní exekúcie ďalšími zákonom dovolenými spôsobmi a upovedomila povinnú

o začatí exekúcie zrážkami zo mzdy a predajom spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnosti.

Okresný súd listom z 23. októbra 2000 vyzval sťažovateľku, aby vyčíslila trovy exekúcie vzniknuté v predmetnom exekučnom konaní s poukazom na skutočnosť, že povinná podala 19. októbra 2000 návrh na zastavenie exekúcie z dôvodu „*údajnej dobrovoľnej úhrady pohľadávky vyplývajúcej z exekučného titulu*“. Na výzvu okresného súdu sťažovateľka odpovedala listom, ktorý mu doručila 8. novembra 2000. Uviedla v ňom, že „... *exekučné konanie nie je možné v plnom rozsahu zastaviť, nakoľko povinný neuhradil zvyšok judikovaného nároku oprávneného ani trovy exekúcie*“. Napriek tomu okresný súd uznesením z 20. novembra 2000 exekučné konanie zastavil, pričom o trovách exekúcie vôbec nerozhodol. Proti tomuto uzneseniu sa odvolal oprávnený i povinná a o ich odvolaní Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „*krajský súd*“) uznesením sp. zn. 17 Co 501/01 z 28. februára 2001 rozhodol tak, že ho ako vecne správne potvrdil. V odôvodnení potvrdzujúceho uznesenia krajský súd poznamenal, že zastavenie exekúcie sa netýkalo trov exekúcie predbežne vyčíslených v upovedomení o začatí exekúcie.

Dňa 10. februára 2003 sťažovateľka upovedomila povinného o ďalších trovách exekúcie a v podaní z 20. februára 2003 podrobnejšie špecifikovala finančné vyúčtovanie priebehu celého exekučného konania. Proti upovedomeniu o ďalších trovách exekúcie vzniesla 14. marca 2003 povinná námietky, o ktorých rozhodol okresný súd uznesením napadnutým touto sťažnosťou tak, že im vyhovel a exekúciu vo výške vymáhaných ďalších trov exekúcie zastavil.

Sťažovateľka zastáva názor, že okresný súd založil svoje rozhodnutie na zistení, „... *ktoré nebolo odôvodnené a spoľahlivo podložené relevantnými dokladmi, preukazujúcimi spravodlivé hodnotenie výsledkov poznávacej činnosti odporcu pri zhromažďovaní poznatkov o skutočnostiach, ktoré boli potrebné na rozhodnutie vo veci. Z uvedeného je zrejmé, že Okresný súd vo Zvolene pri zisťovaní skutkového stavu nevykonal základné úkony smerujúce k objasneniu skutkových okolností prípadu*“.

Sťažovateľka namieta voči okresnému súdu, že ju pred vydaním napadnutého uznesenia nevyzval na vyjadrenie k námietkam povinnej proti ďalším trovám exekúcie, prípadne na predloženie ďalších relevantných dokladov preukazujúcich dôvodnosť ďalších trov.

Sťažovateľka napokon tvrdí, že okresný súd „... porušil princíp kontradiktórneho prerokovania veci v súvislosti s takou otázkou, ktorá nebola len otázkou právnou, ale aj skutkovou a ktorú nakoniec považoval za natoľko dôležitú, že na výsledku jej posúdenia založil svoje rozhodnutie. Tento postup pritom uplatnil v situácii, keď si musel byť vedomý, že proti jeho rozhodnutiu už nie je žiadny opravný prostriedok, a teda účastník, pre ktorého bude jeho záver nepriaznivý, už nebude mať možnosť namietať jeho prípadnú nesprávnosť a efektívne tak obhajovať svoje práva“.

Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a po vykonaní dokazovania vyniesol tento nález:

„Vydaním uznesenia Okresného súdu vo Zvolene o zastavení exekúcie EX 27/1999 č. k. Er 586/99-112 zo dňa 09. 03. 2004 došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu garantovanú v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Uznesenie Okresného súdu vo Zvolene o zastavení exekúcie EX 27/1999 vo výške vymáhaných ďalších trov exekúcie vo výške 22 907,10 Sk č. k. Er 586/99-112 zo dňa 09. 03. 2004 vykonávanej súdnym exekútorom JUDr. A. B., Exekútorský úrad, B. B. sa zrušuje a vec vracia Okresnému súdu vo Zvolene na ďalšie konanie.“

S poukazom na ustanovenie § 36 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažovateľka žiada priznať aj úhradu trov konania.

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Z predloženého rovnopisu napadnutého uznesenia okresného súdu bolo zistené, že tento podľa § 202 ods. 2 Exekučného poriadku uznesením sp. zn. Er 586/99 z 9. marca 2004 rozhodol o námietkach povinnej proti ďalším trovám exekúcie vo výške 20 907,10 Sk tak, že exekúciu vo výške týchto vymáhaných ďalších trov exekúcie zastavil. Povinná v zákonnej lehote v podaných námietkach proti ďalším trovám exekúcie argumentovala najmä tým, že sťažovateľka „... nemá právo na 20 %-nú odmenu z celej vymáhanej sumy, ale len zo sumy skutočne exekútorkou vymoženej“. [Vydaniu tohto uznesenia predchádzalo prv vydané uznesenie okresného súdu sp. zn. Er 586/99 z 20. novembra 2000 (potvrdené uznesením krajského súdu sp. zn. 17 Co 501/01 z 28. februára 2001), ktorým bola zastavená exekúcia v zostávajúcej časti predstavujúcej istinu vo výške 314 513 Sk].

Okresný súd v odôvodnení citovaného uznesenia z 9. marca 2004 poukázal okrem iného na to, že: „Podľa § 14 ods. 1 vyhl. č. 288/95 Z. z. ak súdny exekútor je vylúčený z vykonávania exekúcie alebo ak exekúciu súd zastaví, odmena exekútora za výkon exekučnej činnosti sa určuje a) podľa počtu hodín účelne vynaložených na exekúciu, b) paušálnou sumou za jednotlivé úkony exekučnej činnosti.

Podľa § 14 ods. 2 a 3 uvedenej vyhlášky základná hodinová sadzba podľa ods. 1 písm. a) je 200 Sk za každú aj začatú hodinu. Súdny exekútor je povinný vyhotoviť časovú špecifikáciu jednotlivých úkonov exekučnej činnosti. Paušálna suma za každý jednotlivý úkon exekučnej činnosti je 100 Sk. Paušálnou sumou sa odmeňujú úkony exekučnej činnosti uvedené v § 15 ods. 1 vyhl. č. 288/95 Z. z.

Podľa § 16 ods. 2 vyhl. č. 288/95 Z. z. ak súdny exekútor pri exekúcii na peňažné plnenie vymôže časť pohľadávky pred jeho vylúčením z vykonávania exekúcie, alebo pred jej zastavením, pri určovaní jeho odmeny sa postupuje podľa § 5 s tým, že základom na určenie tejto odmeny je výška vymoženej pohľadávky.

Z vyššie uvedených skutočností vyplýva, že pred čiastočným zastavením exekúcie do výšky 314 513 Sk súdna exekútorica zrážkami zo mzdy povinnej vymohla sumu 15 840 Sk. Z tejto sumy odmena vypočítaná podľa § 4 ods. 1 a § 5 ods. 1 vyhl. č. 288/95 Z. z. predstavuje sumu 3 180 Sk. Súdnej exekútorke ako platiteľke DPH vzniká nárok aj na zaplatenie DPH z uvedenej odmeny. Správne si preto vyúčtovala 14 %-nú DPH vo výške 445,20 Sk. Hotové výdavky spojené s uskutočňovaním exekúcie podľa predloženého vyúčtovania predstavujú sumu 18 655,90 Sk. Spolu to predstavuje sumu 22 283,10 Sk. K tejto sume je potrebné ešte pripočítať odmenu vypočítanú podľa § 14 a § 15 vyhl. č. 288/95 Z. z. Takúto odmenu si môže vyčísliť len súdna exekútorica. Nemôže to za ňu urobiť súd. Podľa názoru súdu však táto odmena spolu s paušálnymi sumami nemôže presiahnuť sumu 48 796,10 Sk, čo je rozdiel medzi určenými predbežnými trovami exekúcie vo výške 71 080 Sk a zatiaľ preukázanými trovami exekúcie vo výške 22 283,90 Sk. V žiadnom prípade však súdnej exekútorke nevznikol nárok na zaplatenie 20 %-nej odmeny vypočítanej podľa § 4 ods. 1 a § 5 ods. 1 vyhl. č. 288/95 Z. z. zo sumy 314 513 Sk.

Súdna exekútorica preto nepreukázala vznik ďalších trov exekúcie vo výške 22 907,10 Sk. Z toho dôvodu súd námietkam povinnej proti ďalším trovám exekúcie vo výške 22 907,10 Sk vyhovel a v tejto časti exekúciu zastavil.“

V poučení uznesenia okresný súd uviedol, že proti nemu nie je prípustné odvolanie.

Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je nepochybne aj nárok na náhradu trov konania vrátane ďalších trov exekúcie. Tento nárok však možno uplatniť a priznať len v súlade s čl. 46 ods. 4 ústavy a v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy, t. j. za splnenia zákonných predpokladov na jeho priznanie, ktoré sú obsiahnuté v príslušných procesných poriadkoch, v posudzovanom prípade je to Exekučný poriadok [§ 254 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“)], ako aj vo vyhláske Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov (ďalej len vyhláska“).

Výklad príslušného ustanovenia Exekučného poriadku, ktoré upravuje postup súdneho exekútora, účastníkov konania a exekučného súdu v prípade vzniku ďalších trov exekúcie a rozhodovania o námietkach proti nim, a tiež výklad príslušných ustanovení vyhlásky o spôsobe určenia odmeny súdneho exekútora pri zastavení exekúcie, patrí do výlučnej právomoci všeobecného súdu. Výklad konkrétneho ustanovenia Exekučného poriadku by podliehal prieskumu v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak by všeobecný súd použil taký výklad, ktorý by popieral význam, zmysel a účel interpretovaného ustanovenia, a súčasne by tento výklad neprípustne porušoval niektoré základné právo alebo základnú slobodu.

Ústavný súd konštatuje, že interpretácia a aplikácia ustanovenia § 202 Exekučného poriadku a ustanovení § 14 v spojení s § 15 a § 16 ods. 2 vyhlásky okresným súdom nie je v rozpore s účelom a cieľom týchto ustanovení, a závery, z ktorých okresný súd vychádzal pri rozhodovaní o námietkach proti ďalším trovám exekúcie po zastavení exekúcie, nie sú zjavne neodôvodnené ani svojvoľné. Okresný súd zhodnotil celkové okolnosti prípadu zastavenia exekúcie vo výške vymáhaných ďalších trov exekúcie na základe námietok povinnej. Všetky skutočnosti, ktoré použil okresný súd ako skutkový základ svojich rozhodnutí, vyplývajú z exekučného spisu. Okresný súd nedoplňal dokazovanie, nevzal ako skutkový základ napadnutého rozhodnutia iné skutočnosti, než tie, ktoré už boli obsahom exekučného spisu, a preto neobstojí námietka, že boli porušené princípy spravodlivého

procesu, ku ktorým patrí aj to, že subjekt konania pred všeobecným súdom má právo na to, aby sa vyjadril ku všetkému, čo tvorí predovšetkým skutkový základ rozhodnutia.

Odôvodnenie uznesenia sp. zn. Er 586/99 z 9. marca 2004 predstavuje dostatočný základ pre jeho výrok, lebo okresný súd vysvetlil, na základe akého skutkového stavu a právnych úvah rozhodol.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sa nestotožnil s tvrdením sťažovateľky o porušení princípu kontradiktórneho prerokovania veci okresným súdom. Porušenie tohto princípu predpokladá to, aby exekučný súd použil na svoje rozhodnutie zistenia získané z dôkazných prostriedkov, ku ktorým sa sťažovateľka nemohla vyjadriť. Tak tomu v tejto veci nebolo.

Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj prístup k súdnej ochrane poskytovanej odvolacím (opravným) súdom za predpokladov upravených v čl. 46 ods. 4 a v čl. 51 ods. 1 ústavy. Z toho vyplýva, že prístup k opravnému súdu je súčasťou základného práva len vtedy, ak tento prístup umožňujú procesné poriadky upravujúce postupy súdu a iných orgánov vykonávajúcich súdnu moc, v tomto prípade vyššieho súdneho úradníka. V prípade, že procesné poriadky výslovne neumožňujú podanie odvolania, nie je možné založiť jeho prípustnosť poučením v konkrétnom súdnom rozhodnutí, a súčasne sa nedá uvažovať ani o porušení základného práva na súdnu ochranu poskytovanú riadnym opravným súdom.

Podľa § 254 ods. 1 OSP na výkon rozhodnutia a na exekučné konanie podľa Exekučného poriadku sa použijú príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Podľa § 202 ods. 2 OSP proti uzneseniu v exekučnom konaní podľa Exekučného poriadku nie je prípustné odvolanie, pokiaľ nie je výslovne v tomto zákone ustanovené, že odvolanie prípustné je.

Výpočet uznesení, proti ktorým v exekučnom konaní je prípustné odvolanie, je taxatívny. Uznesenie súdu, ktorým rozhodol o námietkach povinnej proti ďalším trovám

exekúcie, nie je napadnuteľné odvolaním, pretože sa to neustanovuje v § 202 ods. 2 Exekučného poriadku.

Preto poučenie v napadnutom uznesení zodpovedá zákonu aj predpokladom, za splnenia ktorých možno uplatniť a realizovať základné právo na súdnu ochranu v riadnom opravnom konaní. Z toho dôvodu okresný súd zjavne nemohol porušiť základné právo na súdnu ochranu v rozsahu prístupu sťažovateľky k odvolaciemu konaniu. Ústavný súd zdôrazňuje, že poučenie zodpovedá aj príkazu obsiahnutému v čl. 2 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd dodáva, že do pôsobnosti všeobecného súdu z dôvodov tvrdených sťažovateľkou v jej sťažnosti by mohol zasiahnuť len vtedy, ak by jeho rozhodovanie (a jemu predchádzajúci postup) bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu (napr. I. ÚS 24/00, I. ÚS 15/01, III. ÚS 53/02).

V danom prípade tomu tak nie je. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru o nedostatku príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením okresného súdu a možným porušením základného práva sťažovateľky upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy a v nadväznosti na to k záveru o zjavnej neopodstatnenosti jej sťažnosti.

Pre odmietnutie sťažnosti ako celku už ústavný súd nerozhodoval o ďalších návrhoch uplatnených v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. marca 2005